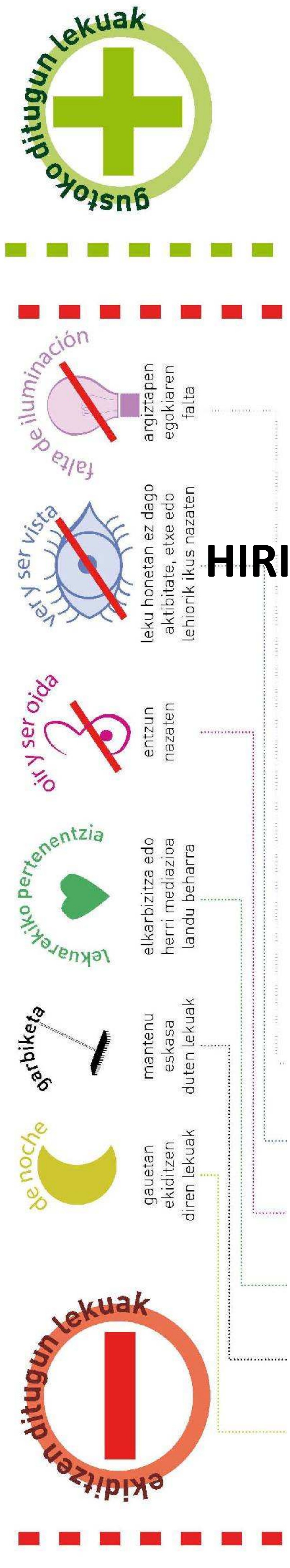

HIRIGINTZA ETA GENEROA ERRENTERIAN

Hirigintza aholkulari batzordean generoa perspektiba txertatzeko emakumeekin lan egonkorra eta hausnarketa sakona egiteko proposamena.

2012ko Uztaila.

HiriKolektiboko arkitektoak:
Amaia Albeniz Goikoetxea
Oihane Ruiz Menendez
Zuriñe Burgoa Comunion

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa

txostena

1.- proiektuaren oinarri kontzeptualak.

2.- proiektuaren diseinu orokorra, denborak eta lanak

3.- tailerrak. Deskribapena

4.- Hiru Saioen Ondoriak eta sortutako materialak.

5.- Proiekto osoaren Ondorio naGusiak

6.- eranskina

…… 1. proiektuaRen oinarri kontzeptualak.

…… 2. proiekTuaren diseiNu oroKorra, denBorak eta laNak

…… 3. taileRrak. Deskribapena.

Tailerrak Errentariako emakumeekin

Lehenengo Saioa

Mugikortasuna

Bigarren Saioa

Segurtasuna eta presentzi sinbolikoa

Hirugarren Saioa

Espazio publikoa eta ekipamenduen sareak

…… 4. Hiru Saioen Ondoriak eta sortutako materialak.

Lehenengo Saioa

Mugikortasunaren sortutako planoa eta “buru mapa”

Bigarren Saioa

Segurtasuna eta presentzi sinbolikoa sortutako planoa eta “buru mapa”

Hirugarren Saioa

Espazio publikoa eta ekipamenduen sareen sortutako planoa

…… 5. Proiektu osoaren Ondorio naGusiak.

…… 6. eranskina

eranskina II. **Carta europea de las mujeres en la ciudad**

…… 1. proiektuaRen oinarRi kontzeptuaLak

Hirigintza eta genero perspektiba

Generoaren eta Hirigintzaren inguruko gai nagusiak Errenteriako emakume talde batekin lantzea izan da txosten honetan azaltzen de prozesu honetako helburu nagusienetariko bat.

Espazio publiko eta pribatuaren arteko banaketa sinbolikoa, eta espazio bakoitzari historikoki egotzi zaizkion lanak eta ekintzak, bai pertsonei edo kolektiboei, badute genero perspektibatik irakurketa, eta honek badu hirigintzarekin zenbait lotura interesgarri.

Hirigintzaz eta generoaz hitz egiten dugunean, danontzako egokiak izango diren hiriak eraikitzeaz hitz egiten ari garela adieraztea eta azaltzen ari gara. Horrela; adina, lanbidea, sorlekua edota ahalbide ekonomiko desberdinak dituzten pertsonentzat, emakume naiz gizon jaiota, aukera berdintasuna bermatzean dago gogoeta honen gako nagusietako bat. Erritmo indibidualak eta kolektiboak kontutan izanda, elkar bizitzarako esparruak sortzeko bailatu beharreko prozesu eta tresnak eraikiz sortu nahi ditugun hiriak.

Espazio eta eraikin publiko guztietara pertsona guztiek sarrera izatea bermatuko duten hiri, zein herrien, inguruan hausnartzea: irisgarritasuna hezi arkitektonikoetatik aratako ulertuz, kale eta plazen kalitatean herri bizitzaren garrantzia azpimarratuz, memoria historikoaren inportantzia aldarrikatuz eta hau gure herrietan lekutuz, eta inguruarekin harmonia bilatuko dutenez. Pertsonak eta bizitza hirigintza esparruetan zentroan ipintzea, azken finean.

Horretarako, hirigintza esparruetan, lan produktiboa eta ugalkorrari lotutako gaiak parekoak bezala landu behar dira. Eta bide honetatik ere aztertu zeintsu diren mugikortasunari lotutako beharrak, eta zeintsu diren behar nagusiak bizitzarako, edota zeintsu interesgarrienak hirigintzaren interes orokorraren helburuan lantzeko.

Genero-ikuspuntua faktore erabakigarria da, denok aukera eta eskubide berberak izango ditugun hiria proiektatzeko asmoa dugunean. Kaleetatik seguru ibiltzeko funtsezkoa da kalean eta plazetan lasai eta aske ibiltzeko aukera izatea; leku seguru eta biziek berdintasunezko sarrera eta erabilera sortzen baitute.

Emakumea Hirian Europako Itunak lehentasunezko gaitzat hartzen du, eta horrela dio hitzez hitz:

> *"Hiriaren diseinuak eta antolaketak zuzeneko harremana dute kaleetan dagoen indarkeriarekin. Aurrerantzean emakumeek ez dute izan behar euren segurtasun pertsonalaren arduradun bakarrak. Helburu hori lortzeko, oinarrizkoa da hiri bateko segurtasuna elkarren arteko errespetuaren adierazpena izatera iristea".*

…… 2. proiektuaRen diseiNu oroKorra, denBorak eta lanak

Hirigintza aholkulari batzordean generoa perspektiba txertatzeko emakumeekin lan egonkorra eta hausnarketa sakona egiteko proposamena.

Hiria Kolektiboa

Errenterian Hirigintza aholkulari batzordean emakumeen lana, ikuspuntua eta genero kritika txertatzeko lehen pausu proiektu honetan emango da.

Horrela, 2012ko lehen 6 hilabeteetan burutu den lanaren bitartez, Errenteriako emakume talde batekin formazio, hausnarketa eta analisi lan talde egonkorra garatu izan da.

Hiria Kolektiboko arkitektoak bideratutako lan honetan denboran zehar gai desberdinak jorratuko direlarik.

Gaiak:

Mugikortasuna

Segurtasuna eta presentzi sinbolikoa

Espazio publikoa eta ekipamenduen sareak

Gai bakoitza lan-sesio batean landu da, tailer formatuan. Tailer hauetara hausnarketa eta lan egiteko moduak aberasteko gai bakoitzaren inguruko bestelako aditu bana parte hartu dute.

Horrela 2012rako lanaren antolaketa hauxe izan da:

Abendua + Urtarrila	Koordinaketa eta metodologiaren borobiltzea. Emakume taldearen osaketa Lehen saioaren prestaketa. Udaleko teknikariekin batzarra.
Otsailak 16	**Lehen saioa. MERKATU ZAHAR** **MUGIKORTASUNA** Gonbidatutako aditua: Pilar Vega, geografoa.
Otsaila + Martxoa +Apirila	Bigarren saioaren prestaketa. Udaleko teknikariekin batzarra, lehenengo saioaren ondorioak kontrastatu eta bigarren saioaren aurkezpena.
Apirilak 25	**Bigarren saioa. MERKATU ZAHAR** **SEGURTASUNA ETA PRESENTZI SINBOLIKOA** Gonbidatutako aditua: Luz Maceira Ochoa, soziologoa
Apirila + Maiatza	Hirugarren saioaren prestaketa. Udaleko teknikariekin batzarra, bigarren saioaren ondorioak kontrastatu eta hirugarren saioaren aurkezpena.
Maiatzak 24	**Hirugarren saioa. KABIAN** **ESPAZIO PUBLIKOA ETA EKIPAMENDUEN SAREAK**
Ekaina + Uztaila	Txostena idatzi eta udaletxean aurkeztu

Metodologia

Lan saio bakoitzean gai bakoitza (mugikortasuna, presentzia sinbolikoa eta segurtasuna, eta ekipamendu eta espazio publikoen sarea) Errenteriako berdintasun kontseilutik eta auzoetako zenbait elkarteetatik hurbildutako emakumeekin tailer eran landu da.

Saio bakoitzean lan metodologia hau erabili izan da:

.- gaiaren inguruko **sarrera teorikoa**. Sarrera honetan gai bakoitzean espertoa den emakume bat hurbildu da tailerretara, eta Hiria Kolektiboko arkitekto urbanistekin batera, gaiarekiko ikuspegi osatu bat eratu dute.

.- gaiarekiko **herriaren inguruko hausnarketa**. Planoak edo bestelako tresnak erabiliz, gaiaren inguruko herriaren azterketa egin da.

.- gai bakoitzaren inguruko **proposamenak**. Saioaren amaieran gai bakoitzari lotutako proposamenak garatzea proposatu da, herriarentzako hobekuntzak planteatuz.

Tailerren lan moduak.

Sarrera teorikoa.

Parte hartze edo trebaketa saioetan bereziki inportantea da parte hartzen dutenek, gaurko gai desberdinen inguruko gaur eguneko beren analisia abiatu aurretik, gai bakoitzaren inguruko trebaketa, formazioa edo ikasketa bat izatea.

Formazioa ezinbestekoa baita hirigintzaren inguruko gaietan parte hartzean eta herritarren parte hartzea sustatzeko prozesuetan.

Sarrera hau bi ildotan garatu da. Gaur egun gaiaren egoera; hau da, mugikortasuna, presentzia sinbolikoa, edo espazio publikoaren egoera aztertzeko behar diren tresnak edo informazioa eta azterketak azaltzea. Eta bigarrenik, gaia genero perspektibatik aztertuz gero, gai nagusiak eta analisirako tresnak eskaintzea.

Errenteria aztertu.

Tailerretako gai bakoitzaren inguruan Errenteriako herria, eta auzo desberdinetako errealitatearen argazki bat osatzeko lehen hurbilketa bat egin da.

Ariketa honen helburua ez da izan herriaren analisi zehatza burutzea, baizik eta, emakumeak gai bakoitzarekiko analisian ikasketa praktiko bat izatea. Era berean, ariketa praktiko honetan, sortzen diren debateak taldean, ikuspegi kolektibo batetik, burutzearen aberastasuna agerian geratzen da.

Proiektu konkretu baten inguruan gaia genero perspektibatik egindako analisia

Proiektuaren helburua herriko emakume talde bat hirigintzaren gai nagusietan proposamena era “konstruktiboan” egiteko gaitasunak bermatzea, geroan hirigintza aholkulari batzordean genero perspektiba txertatua izan dadin bermatzeko.

Gai bakoitzean herriko errealitatea sare eran egitearekin bat, egoera zehatz batekin osatzea planteatu da. Gai bakoitzean metodologia desberdinak landu direlarik.

Gauzak horrela:

Mugikortasunaren inguruko tailerrean, emakume bakoitzeko ibilbide eta desplazamendu guztiekin buru mapa bat osatu zen.

Segurtasuna eta presentzia sinbolikoaren inguruko tailerrean, emakume talde batek, Errenterian emakume mugimenduaren historiari buruzko ibilbidea azaldu zuten tailerrean, eta hausnarketa honetatik emakumeen presentzia sinbolikoa areagotzeko proposamenak landu ziren.

Espazio publikoa eta ekipamenduen sareen inguruko tailerrean, auzo batean kokatzen den proiektu edo proposamen konkretu baten inguruan landu zen, honi ekarpenak egitekotan azterketarako metodologia planteatuz.

Prozesuaren garapena laburki:

1.- prozesuaren diseinua udalarekin bat zehaztu

2.- udaleko sail teknikoen parte-hartzea landu.

3.- tailerrak prestatu

4.- tailerrak burutu

5.- tailerretako ondorio nagusiak landu, planoak, informea, etab…

6.- saio guztietako informazio eta esperientziarekin txostena osatu

7.- txostena udaletxean azaldu eta emakumeei korreoz bidali.

...... 3. taileRrak. Deskribapena.

Tailerrak Errentariako emakumeekin

Tailerrak ondorengo datetan burutu ziren:

1.. SAIOA.

Otsailaren 16, osteguna, 16:30 – 20:30 Lekua: Merkatu Zaharra

2.. SAIOA

Apirilaren 25, asteazkena, 16:30 – 20:30 Lekua: Merkatu Zaharra

3.. SAIOA

Maiatzaren 24, osteguna, 16:30 – 20:30 Lekua: Kabia

Lehenengo Saioa Mugikortasuna

Saioaren esKema rorokorra

[10'] Sarrera.

Tailerreko eskema orokarra azaldu.

Parte hartzaileen aurkezpena.

[30'] Hirigintza eta generoaren inguruko Marko teoriko orokorra.

[15'] Praktika. Fitxan ageri diren ariketak egin.

[40'] Mugikortasunaren inguruko Marko terorikoa. Pilar Vega, Gea21 taldeko geografaren eskutik.

[25'] Bilakaera historikoa

[120']

[20'] deskantsua

[140']

[30'] Ariketa praktikoa. Taldeka Errenteriako planoan azaldu zure eguneroko bizizta ondorengo gauzak edo aktibitateak egiteko nola mugitzen garen eta zelan (oinez, bizikeltan, autobusean, trenean, etb...)

Non bizi, erosketak non egin, lana non, nola joaten zara, zainketa lanak (familia edo lagunak) non??

Eguneroko ibilbideetan topatzen ditugun "barrera" edo zailtasunak aztertu.

Zainketaren mugikortasunaren berezitasunaren inguruko hausnarketa (umea keta zaharrekin zere gin, non... merienda, osasunerako eta gauzak ikasteko ezparruak non dira?

Mugikortasun geldoaren sareak aztertu eta hauek garraio publikoeran konektatzeko gaitasunak aztertu.

[20'] Egindako analisia amankomunean jartzean buru mapa osatu zen.

cotidianos de las participantes:

[Total: 240'] Tailerraren amaiera

Saioan eduki nagusiak

Hirigintza eta generoaren inguruko **Marko teoriko orokorra**ren ardatzak:

1.- generoa eta berdintasuna.

zenbait definizioen inguruko azalpenak:

feminismoa, matxismoa, sexismoa.

hirigintzarekin lotura duten zenbait paradigma berri:

Espazio publikoa / danontzako izan behar duten lekuak

Publiko eta pribatua

Hiritargo anitza // Ciudadanía Plural

Lan produktibo eta erreproduktiboa

2.- hirigintza genero ikuspegitik.

Eguneroko bizitza bermatzeko 3 gai nagusiak

Mugikortasuna eta dependentzia

Espazio publikoak

Segurtasuna eta irisgarritasun aukera berdintasuna

eta emakumeen presentzia sinbolikoa

Mugikortasuna genero perspektiba eta kritika feministatik, Pilar Vegaren Hitzaldia:

Movilidad desde la perspectiva de género

Pilar Vega Pindado, Geógrafa urbanista
pvega@gea21.com
16 febrero 2012, Errenteria

La movilidad de las mujeres en la época pre-industrial, era diferente a la actual.

La mayor parte de los desplazamientos se realizaba andando y en cercanía. Existía una gran compatibilidad entre las actividades productivas y reproductivas, las mujeres controlaban la producción de alimentos (huerto) lo que permitía obtener los productos de primera necesidad en la proximidad al hogar y compatibilizar las diferentes tareas.

Tras Segunda Revolución Industrial aparece la lejanía, se modifica el lugar del trabajo, se transforman las relaciones con la vivienda y el territorio, aparecen las redes (gas, electricidad, agua, etc.)) y comienza la desvinculación de las mujeres con la tierra ya que

ahora los productos de primera necesidad se compran y las mujeres pierden el control de la producción.

Ante la ciudad abigarrada e insalubre que se gestaba en las ciudades industriales del siglo XIX, los urbanistas del movimiento moderno redactan en 1933 La Carta Atenas. Se trata de unos principios que proponen la segregación funcional del territorio, social, funcional y también desde el punto de vista del género. Aparecen lugares para trabajar, para vivir, para comprar o para divertirse; todos ellos unidos mediante grandes infraestructuras viarias.
La separación entre la actividad reproductiva (hogar) y productiva OBLIGA a las mujeres a trabajar únicamente durante determinados periodos, de tal forma que puedan continuar cuidando a sus pequeños.

Estados Unidos fue uno de los principales impulsores de este nuevo modelo territorial, productivo y de consumo. Después de la Segunda Guerra Mundial el modelo se expande a todos los países. Las mujeres regresan al hogar y los hombres ocupan un mayor espacio en la escena productiva. En este nuevo modelo las mujeres desarrollan su vida en los barrios de los suburbios.

Las modificaciones del papel de las mujeres en la actividad productiva., junto a los adelantos en las nuevas tecnologías de la información y los procesos de globalización económica permite diseñar un territorio apoyado en las nuevas redes de la información que transforman el entorno circundante a los hogares.
Las mujeres continúan, a pesar de la tecnología, y del supuesto ahorro de tiempo de transporte, desempeñando la misma función que las mujeres de anteriores generaciones. Sin embargo, la incorporación de los principios feministas a la vida cotidiana hace que se imitan las pautas de movilidad de los hombres: el uso del automóvil se generaliza para acceder a los espacios cotidianos: comercio, equipamientos sanitarios, etc.

Este nuevo medio de transporte prolonga los espacios residenciales a distancias que obligan a un despilfarro en el uso del tiempo de desplazamiento, también para las mujeres. Se emplea más tiempo para realizar la compra, por ejemplo.
Sin embargo, las zonas residenciales son espacios poco adecuados para desarrollar la vida, son espacios de soledad, es un modelo con grandes contradicciones, se busca una vida sana, pero se potencia el sedentarismo en la movilidad.

La movilidad diferencial entre hombres y mujeres
Los colectivos de mujeres no son homogéneos desde el punto de vista social, económico o laboral. No todas las mujeres son iguales, y por tanto, no todas tienen los mismos comportamientos en su movilidad. Existen mujeres que conducen, ciclistas, mujeres con movilidad reducida por sus discapacidades temporales o permanentes y usuarias del transporte público.

Pero quizás, hay un punto común que se refleja en los motivos que ocasionan su movilidad: las mujeres continúan desempeñando el papel de cuidadoras que la sociedad y la cultura occidental ha asignado para ellas a lo largo de los siglos. Papel que las hace pensar continuamente en las necesidades de los demás y que les obliga a tener un uso intensivo del espacio en el que viven y donde permanecen también las personas que dependen de ellas, su entorno más cercano, el barrio; Y es por este motivo por lo que realizan desplazamientos fundamentalmente peatonales.

La evolución de las pautas de movilidad de las mujeres en los últimos 25 años ha sufrido un incremento generalizado de los desplazamientos motorizados frente a los modos más compatibles con la mejora de la calidad ambiental, como los peatonales.
Se ha pasado de un desplazamiento mayoritario a pie a una movilidad en modos motorizados. Los desplazamientos peatonales han perdido más de 20 puntos entre 1974 y el 2004; durante este periodo los desplazamientos de las mujeres han ido directamente a parar a los viajes en medios motorizados, transporte público o automóvil. Las dificultades que estos grupos padecen en la ciudad actual, obliga a que muchas mujeres opten por soluciones motorizadas para sus desplazamientos cotidianos.

Han aparecido nuevas pautas de comportamiento de la movilidad cotidiana: acciones como comprar, ir al colegio o a trabajar, siguen realizándose por las mujeres, pero ahora se hacen en modos motorizados, y en un buen número de casos en transporte público.
Un indicador que también permite observar esta tendencia en la movilidad de las mujeres es la evolución de las conductoras en el panorama español, durante los últimos veinte años, si en los años 1980 las mujeres tenían tan solo el 26% de todos los permisos de conducir, ahora, 20 años después la cifra alcanza casi el 48% de los permisos.

Desde hace algunos años se han producido profundos cambios en el mundo productivo y territorial que han modificado los comportamientos de forma generalizada. A la incursión del automóvil en la ciudad, y el consiguiente modelo territorial que ha permitido su utilización, se añaden nuevas dinámicas generadas por la incorporación masiva de la mujer al mundo laboral que las convierte, tal como ya se ha comentado con anterioridad, en las personas con mayor movilidad; una movilidad yuxtapuesta en el caso de las mujeres que viven en pareja, ante la persistencia del modelo social en el que los hombres no han asumido sus responsabilidades en las tareas domésticas.

Por otro lado, los avances en la incorporación de los principios feministas a la vida cotidiana, ha hecho ver a muchas mujeres su derecho a tener comportamientos similares a los de los hombres. En el caso que nos ocupa, en la elección del automóvil como modo de desplazamiento, la mujer conquista no solo un símbolo cultural sino también el emblema del poder económico que representa el automóvil socialmente. Este hecho ha colaborado, a que las mujeres puedan acceder los nuevos espacios de ocio de forma individual, actividad, que como se verá más adelante, está cada vez más asociada a la utilización del automóvil privado.
Otro aspecto importante para las mujeres es todo aquello relacionado con la ciudad prohibida. El diseño de la ciudad se ha realizado de espaldas a las necesidades de seguridad de las mujeres, especialmente durante las noches o periodos escasamente frecuentados por los viandantes.
En esta línea se encontraría también los aspectos relacionados con la accesibilidad universal, el poder hacer accesible la ciudad para las personas con discapacidad, permitirá hacer accesible el conjunto de la ciudad. Las barreras que las mujeres se encuentran diariamente en el uso de la ciudad convierten el espacio urbano en una carrera de obstáculos.

Ante el estrés de tiempo, es necesario inventar e imponer otros ritmos, implantar el indicador el indicador de la lentitud, como instrumento clave para el futuro diseño urbano. Y lograr la reconstrucción del espacio y del tiempo.

Saioaren ariketa praktikoa eta erabilitako materiala

Mugikortasunetik abiatuta, Errenteriako azterketa planteatu da ariketa praktiko modura. Bertan herritarrek arlo honetan dituzten ohiturak bildu dira, hau da, herrigunetik nola mugitzen diren eta aurkitzen dituzten arazo espezifikoak. Garraio publikoaren ibilbideak ere markatu genituen auzoen arteko konexio maila ikustarazteko.

Interesgarria da gune konkretuen arazoak identifikatzea gerora konponbideak planteatu ahal izateko.

Honetaz gain, herrigunearen mapan aztertutakoa biltzen duen BuruMapa osatu da.

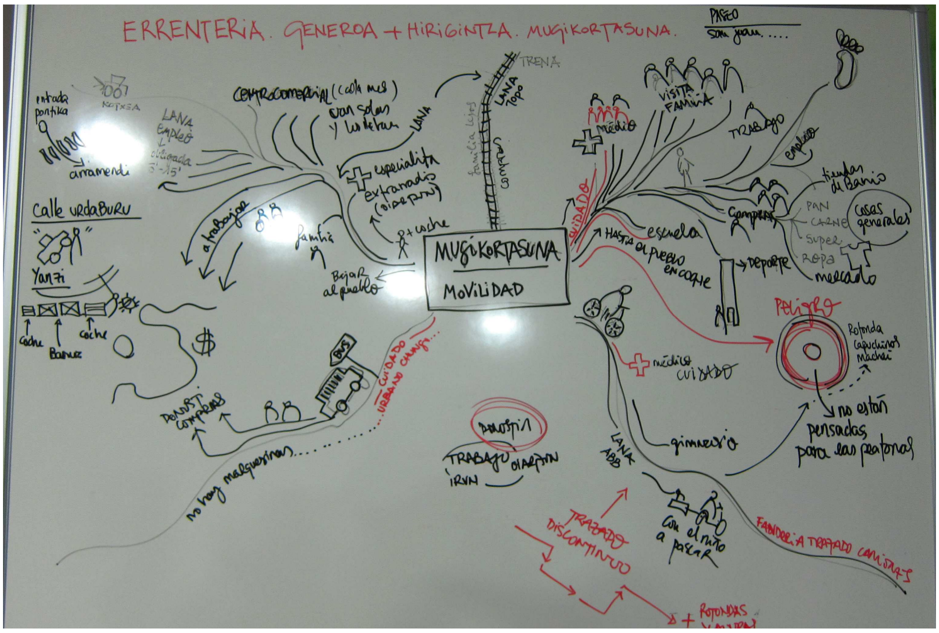

Saioaren ondorioak eta sortutako materiala txostenaren 4. puntuan zehazten dira.

Tailerraren asieran banatutako materiala hauxe izan zen:

eRrenteria ... 2012/02/16

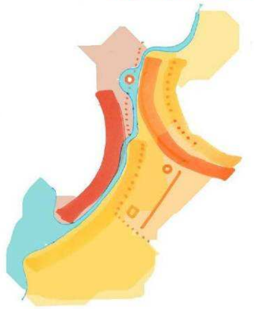

Genero eta hirigintzan formazio saioak.
MUGIKORTASUNEKO SAIOA
hiRia koLektiboa

hiria kolektiboa. ERRENTERIAn 2012.eko Otsailaren 16an

Beheko hitz bakoitzeko definizio edo idei bat idatzi / escribe una idea asociada a la definición de cada concepto

Feminismoa:

Matxismoa:

Sexismoa:

hirigintza eta generoa 2

Bigarren Saioa

Segurtasuna eta Presentzia Sinbolikoa

Bigarren saioan hirigintzaren ikuspegitik segurtasuna eta presentzia sinbolikoaren inguruko gaiak jorratu ziren. Horretarako, bi gaiak biltzen zituen marko teorikoa aurkeztu zen eta ondoren, ikasitakoa praktikara eramatea ahalbidetzen duten ariketak burutu ziren.

Saioaren eskema orokorra

[10'] Sarrera. Tailerraren egitura.

[15'] Mugikortasunaren saioan sortutako planoa berrikusi, zalantzak eta hutsuneak zuzentzeko

[50'] Hitzaldia. Luz Maceira.

"Seguridad, presencia simbólica de las mujeres en la ciudad y memoria"

[40'] Marko teorikoa. HK.

Segurtasuna eta presentzia sinbolikoa hirigintzan. Hirigintzan gai hau nola lantzen dugun azaldu eta gaiari lotutako munduko esperientzia batzuk azaldu.

[20'] kafea

[20'] Errenteriako emakumeen aurkezpena.

Errenteriako borroka feministaren historia.

[50'] Ariketa praktikoa. Segurtasuna.

Errenteriako herria taldeka aztertu; bertan dauden gune positibo eta negatiboak identifikatzeko.

-. Bizitako herriaRen Mapa

-. Hiri Debekatuaren Mapa

Gune negatibo eta positiboen arrazoien inguruan hausnartzea dugu helburu, segurtasunari dagokionean espazioaren erabileraren inguruan ditugun pertzepzio inkontzienteak kontzienteki lantzen saiatzeko.

[40'] Ondorioak.

Segurtasuna.

Ondorio orokorrak positiboan eta negatiboan biltzen dituen Buru Maparen osaketa egin zen segurtasunik gabeko eta identitate propiorik gabeko hiri eta herriak saihesteko asmoz, eta aldi berean kolektibotasunean eta elkarbizitzan oinarritutako eremu atseginagoak eraikitzeko gai nagusiak identifikatzeko.

Presentzia sinbolikoa.

Udaletxeari zuzendutako presentzia sinbolikoaren inguruko proposamen bat lantzeko beharra azaldu zen, emakumeen aztarnen inguruko proiektu baten beharra.

[10'] Tailerraren amaiera

[Total: 240']

Saioaren eduki nagusiak

Luz Maceira, memoria eta giza dimentsioaren lanetan aditua dena, soziologoaren hitzaldiaren ildo nagusiak ondoren ageri direnak izan ziren. Esan behar da bere hitzaldia gaztelaniaz izan zelan eta horrela jaso izan dugula txostenean ere.

Seguridad, presencia simbólica de las mujeres en la ciudad y memoria

Luz Maceira Ochoa
Abril 2012

1) Introducción

¿Qué es lo simbólico?

Se parte de la definición de "símbolo", para entender cómo funcionan en las interacciones sociales cotidianas, cómo es que continuamente hacemos usos y reinterpretaciones simbólicas, así como la idea de "mundo simbólico". Con esto se identifican relaciones de "lo simbólico" con la construcción de la realidad, con la aprehensión que se hace de ella.

2) Lo simbólico y la seguridad en la ciudad

A partir de entender qué es y cómo funciona "el mundo simbólico", se pueden comprender algunos efectos y la relevancia de recursos y prácticas simbólicas, como las de la memoria social. También se analiza cómo lo simbólico influye en la percepción del espacio, de la ciudad, de la seguridad: en la percepción – clasificación del entorno; en el conocimiento del entorno (saberes, creencias, información, mitos); en la identificación con el entorno; y en ideas relacionadas con la pertenencia, por tanto, lo simbólico basa la experiencia, uso y apropiación del espacio.

Respecto a la percepción – clasificación – conocimiento del entorno, vale preguntarse cuál es la presencia de los distintos grupos sociales, si hay presencia de las mujeres o no, qué imágenes las visibilizan, simbólicamente qué presencias hay, qué valores comunican y qué ideas evocan. Esto conduce a analizar, en parte, algunos lugares de memoria, como los monumentos.

En relación con el re-conocimiento, identificación y pertenencia, hay también aspectos vinculados con la memoria social: ¿qué sabemos del sitio?, ¿qué sabemos de las mujeres o grupos de pares en este lugar?, ¿somos parte de éste?, ¿por qué?... De nuevo, analizar "lugares de memoria" de la ciudad, es relevante.

3) ¿Memoria? La memoria en su dimensión social

Definición de memoria social

Se revisa una breve definición de la memoria, entendiéndola como un proceso social.

Funciones de la memoria social

Se analizan algunas funciones de la memoria, destacando aspectos simbólicos.

Recuerdo social en/de las ciudades

Se reflexiona sobre distintas maneras de comprender el recuerdo social y la ciudad, por un lado, entendiendo que las ciudades son lugares de/para la identificación y la acción

sociales, escenarios de construcción y conmemoración de eventos, y también de/para prácticas cotidianas de la memoria; y por otro lado, que en dichas memorias, suele haber un recuerdo de la ciudad, el lugar puede ser uno de los contenidos o temas de la memoria.

Lugares de memoria

Se define el concepto de lugares de memoria y se enumeran varias de las expresiones o soportes que los constituyen, reconociendo que son parte de la dinámica y de la infraestructura de las ciudades en las que se recuerdan cosas, eventos, personas, valores o principios importantes para cada pueblo, y que ofrecen referentes para saberse parte de él (o no), que fortalecen el tejido social, que influyen en la experiencia del entorno y la seguridad.

4) Ideas para pensar en la seguridad

Tanto individual como colectivamente se puede hacer énfasis en el olvido de ciertos grupos, o dicho de otra manera, el recuerdo de la marginalización de las mujeres, de su objetificación, o de agresiones sufridas…. O, por el contrario, se puede poner el acento en el recuerdo de reapropiaciones y logros (recordar y ser recordados), las resistencias, del cuidado del entorno, de la participación en la construcción y sostenimiento de lo público, o en el conocimiento de la historia local.

Esas memorias ¿permean la experiencia diaria?, ¿son información que transmitimos o nos ha sido transmitida?, ¿de qué manera?, ¿cómo están cifradas?, ¿cómo afectan la construcción del espacio público?, ¿cómo se entretejen en la percepción o vivencia de la ciudad?, ¿en qué prácticas diarias lo podemos reconocer?, ¿qué nuevos lugares o prácticas de la memoria pueden contribuir positivamente a construir la seguridad?...

Hiria Kolektiboko arkitekto biak hirigintzan segurtasuna eta presentzia sinbolikoa lantzeko aurkeztutako marko teorikoaren edukietako ildo nagusiak hauek izan ziren:

1.- Hiri eta herriak bizitzaren elkargune bezala.

Zer motatako hiri eredua sortu nahi dugu? Espazio komunak, kolektiboak eta publikoak izango dituen hiri konpartituak hirigintzaren ze tresna behar ditu?.

Bizitza eredu ezberdinen bizilekua izango diren gaur eguneko herriak. Gure kale eta plazak elkartzeko eta negoziazio jarraitua sustatzeko guneak izan behar dute, hazkunderako espazioak alegia.

2.- "hiritar estandarraren" aurrean **hiritargo anitza eta konplexua.**

3.- Genero ikuspegitik hirigintza lanen hiru ardatz nagusi.

. Mugikortasuna eta menpekotasuna.

. Segurtasuna eta presentzia sinbolikoa.

. Espazio publiko eta ekipamenduen sarea.

4.- Segurtasuna eta presentzia sinbolikoa.

a)Segurtasuna80

eta segurtasun faltaren pertzepzioa.

- Segurtasunaren pertzepzioa ezinbestekoa da espazio publikoen erabileran berdintasuna bermatzeko.
- **Kale betea // kale ziurra**

  ESPAZIO BIZIAK, ESPAZIO DEBEKATUEN AURREAN
- Espazio batean seguru sentitzea eragiten duten faktoreak:

  1- Inguruaren begi bistako kontrola

  2- Ikusi eta ikusia zarela sentiaraztea

  3- Entzun eta entzuna izango zarela jakitea.

  4- Une oro irteera bat bistan edukitzea edota laguntza eskatzeko leku bat.

  5- Garbitasuna eta ingurunearen zaintza.

  6- Komunitatearekiko pertenentzia sentimendua.

  7- Zonifikazioa edo zooning-a saihestu: ordutegi konkretuetan erabilpen bakarreko guneak edota kotxez iritsi beharreko guneak.

- Gizabiderako baldintza minimoak: dentsitatea, erabilera anitzak, mugikortasuna eta giza eskala.

"herri-tramaren sarea giza-talde eta sareen isla izatea"

- Espazio publikoaren sarea hirigintzaren ardatz bezala. Parte hartzearen bitartez espazio komun eta publikoen eraikuntza kolektiboa.

b) Emakumeen presentzia sinbolikoa hirian.

- "Hiria antolatutako memoria da." Annah Arendt, filosofa.

Emakumeen presentzia sinbolikoa hirian bermatzeko lehen urratsa da kale, parke eta eraikin esanguratsuen izendegiari erreparatzea, eta honen bidez emakumeon jabekuntza bultzatzeko bideak eraikitzea. Hirietako erreferente sinbolikoetan berdintasuna bermatzea ezinbestekoa da "esfera publikoan" emakumea gizonekiko parekide izan behar duela adierazteko.

Datozen belaunaldiei zuzendutako mezua idazten ari gara gaur eguneko kale, plaza zein eraikinetako izenetan jartzen ditugun erreferenteekin.

Memoria perspektiba feminista batetik hiri esparruan lantzeak emakumeak haien buruarekin identifikatzen dituzten erreferentziak aurkitzea ahalbidetzen du, eta jabekuntza eta parekidetasunezko espazioak eraikitzeko ezinbestekoa da.

5.- Marko teorikoarekin amaitzeko, garatutako kontzeptuak praktikan jartzen dituzten hainbat erreferentziazko proiektu erakutsi ziren.

Atsedenaldiaren ostean errenteriako emakumeek herriko historia feminista azaldu ziguten. Berreskuratu beharreko borroka aktibo eta aberasgarri baten historia.

Ondoren datorrena hitzaldi honen ideia nagusiak datoz jasota. Esan beharra dago, dena den, tailerrean egindako esposaketa sakonagoa izan zela, eta hemen jaso duguna baino askoz datu konkretu gehiago eduki zituela ere.

Errenteriako borroka feministaren historia.

Errenteriako emakumeak.

los 70:

- Violaciones en el municipio. Ultima época del franquismo, muchas **violaciones programadas** como sistema de control. Hubo una gran respuesta popular, desde la base obrera se organizaron para la autodefensa. Se organizaron brigadas nocturnas mixtas, los hombres también fueron conscientes de la gravedad de la situación.

- **GARRASI:** periódico que se comienza a publicar a partir de las violaciones para la reivindicación feminista. Desde esta publicación se empiezan a escuchar las voces feministas.

- Se pidió un **Centro de Planificación** pero el ayuntamiento lo denegó argumentando que había otro marco para tratar este tema. Las mujeres sin embargo pedían mas autonomía para que este tema quedara fuera del control institucional de la época.

- Tuvo mucha repercusión en la época la **encerrona en el Ayuntamiento** por el juicio de las 11 mujeres de Basauri.

los 80:

- La situación política ha cambiado, **primera época post-franquista**, todavía mucha represión, pero empieza a haber algo mas de libertad, más radios libres.… La lucha antinuclear en Euskal Herria es muy potente.

- En el **Grupo de Mujeres de Renteria** estaban todos los grupos representados. EGIZAN (izq. Abertzale) + EmakumeGazteak + MATXARO (mov. Okupa) + Mov. Antimilitarista. Las mujeres de Renteria estaban en primera línea del frente, eran muy activas, tenían mucha visibilidad en la calle y mucha capacidad de movilización. Estaban presentes en reivindicaciones sociales de muchos tipos. Apoyaban la lucha antinuclear, el movimiento ocupa…

A partir de aquí en adelante:

- Tras mucho tiempo, más de 10 años, de trabajo a pie de calle por el municipio reivindicaban local. **Emakumeen Etxea**. El ayuntamiento lo denegó.

- Se comienzan a plantear acciones mas lúdicas:

. La txozna de las mujeres, para el disfrute, no solo para la lucha.

. Reivindicaciones por medio de teatro de calle.

. Se organiza una *txaranga* de mujeres, que salían disfrazadas, para la reivindicación y el disfrute.

La reivindicación histórica hoy en día sigue siendo: LA CASA DE LA MUJER.

A parte de estos apuntes nos cuentan también diferentes anécdotas concretas y otros datos de mucho interés que nos ilustraron toda la charla.

Hitzaldiak errenteriako borroka feministaren ibilbide luze eta zabala erakutsi zuen. Gaur egun, emandako borroka guztiek belaunaldi berrien artean duen isla, ordea, ez da horren handia. Errenteriako historiaren zati hau (emakumeen borrokak idatzitako historia, alegia) berreskuratzeko esfortzua ezinbestekoa dela ikusi zen.

Herriaren memoria kolektiboaren osaketan berau garrantzitsua delako, sarritan hau baita memorian ahaztua gelditzen dena, emakumeek osaturiko narratibak eta historiak.

Saioaren ariketa praktikoa

Ariketa praktikoa, Errenterian izan ahal diren gune positibo eta negatiboak identifikatzeko asmoz, segurtasunaren aldetik herriko espazio publikoa segurtasunaren perspektibatik aztertzea planteatu zen.

Honek Errenteriako mapa berri bat eraikitzeko aukera ematen du. Bertan, emakumeen eguneroko bizitzan egokiak diren herriko espazioak identifikatu ziren batetik, gune biziak eta herri bizitzan erreferente diren puntuen sarea osatu zen, batetik, eta bestetik, normalean saihesten diren “gune debekatuak” identifikatu ziren. Gauzak horrela, Errenteriako mapan bi mapeo berri azaldu ziren:

-. Hiri Biziaren Mapa

-. Hiri Debekatuaren Mapa.

Ariketa honen helburua pertzepzio negatibo eta positiboen inguruan hausnartzean datza.

Segurtasunaren pertzepzioaren inguruko gaietan espazioaren erabilera inkontzienteak kontziente bihurtzen saiatzen gara.

Eguneroko bizitzan eremu egokiak eta ez egokien mapen inguruan taldekako lana planteatu zen ondoren, 4-5 pertsonako talde txikietan markatutako guneen arrazoien zergatietan sakonduz. Gune bizi eta gune debekatuak izendatzeko orduan adostasun handia egon zen.

Taldeko lanetan landutako hausnarketa guztiak batzeko, ondoren, azterketatik ateratako kontzeptu eta ondorio nagusiak irudi bakarrean biltzen zituen BuruMapa osatu zen.

Saio honen ondorioak eta sortutako materiala txosten honen 4.puntuan azaltzen dira.

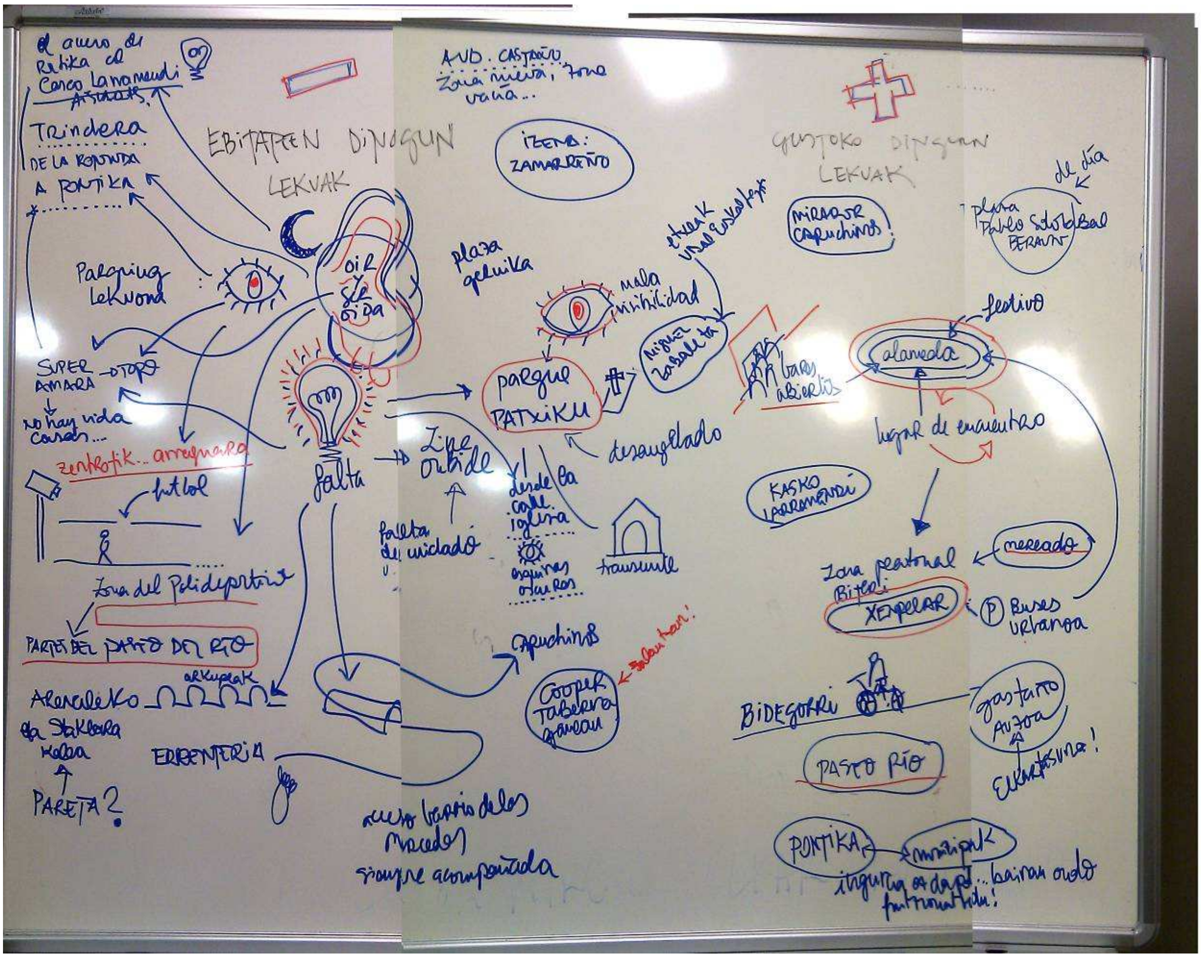

Hirugarren Saioa

Espazio Publiko eta Ekipamenduak

Proiektuaren azkenengo saioa *Kabia, espazio kreaktiboa*n egin zen. Kabia, Errenterian proiektu honen hirugarren saioa egin zeneko garai berean instalatu zen, parte hartzerako eta esperimentaziorako espazioa izan da, espazio “sortzailea”, herritargoak kultura, parte-hartze eta hirigintza mailan “herria egiteko molde berriak” lantzeko helburua izan duena.

Espazio publikoaren eta ekipamenduen sareen inguruko saioaren funtsa Kabia-ren izaera eta helburuekin bat zetorren era bat, eta, beraz, Errenteriako proiektuari amaiera emateko leku egokitzat hartu zen.

Era berean tailerra “kontenedore” batetik ateratzeko eta berau espazio publikoan bertan egiteko aukera ezin hobea izan zen. Espazio publikoa eta ekipamenduen sarea emakumeen eguneroko bizitzan ematen diren ekintza, behar eta aktibitateekin nola trebatzen diren aztertzeko planteatu zen ondorengo saioa; espazio publikoa osatzen duten sarean (plazak, txokoak, parketak, etab…) emakumeek nola bizi diren eta nola bizi nahi duten jakiteko hausnarketa abiatzea zen helburua.

Saioaren eskema orokorra

[15’] Sarrera. Tailerrak izango duen egitura azaldu.

[10’] Teknikoekin hitz egindakoa komentatu.

Aurreko saioaren ondorioen inguruko zalantzak.

[45’] Marko teorikoa. HK.

Espazio Publikoa eta Ekipamenduak hirigintzan.

Gai nagusia hirigintzan. Espazio publikotik eta ekipamendutik hiriak eta herriak antolatzen. Generoa eta espazio publiko eta ekipamenduen sarearen inguruko esperientzi batzuk.

[30’] Aurkezpena. Kasu praktikoa.

[30'] kafea

[45'] Ariketa Praktikoa.

1.Herri guztiaren azterketa

Errenteriako ekipamendu eta espazio publikoen sarea taldeka aztertu.

Eguneroko bizitzaren sarea osatzen duten plaza eta txokoak identifikatu eta hauen arteko ibilbide nagusiak markatu.

Ekipamenduen sarea identifikatu eta hauetan egon daitezkeen gabezi nagusiak identifikatu.

1.Kasu konkretua

Proposaturiko kasu konkretua landu.

Emakumeak bi taldeetan banatu ziren, talde baten proiektua ekipamenduen sarearekiko aztertu zuelarik, eta beste taldeak proiektua (edo beren kokalekua) gertuko espazio publikoaren sarearekiko aztertu edo kokatua aztertu zuelarik.

Proiektuaren azterketa honako klabeetan planteatu zen: Kokapena herrian, gertuko sareen azterketa, auzoaren barruko antolaketari buruzko azterketa eta lekuaren potentzialtasunak eta trabak aztertuz ekarpenak edo gako nagusiak antzeman.

[30'] Praktikak amankomunean jarri.

[30'] Proiektuaren ondorio orokorrak

Proposaturiko proiektuari begira emakume bakoitzak hobekuntzarako ideia bat bota behar izan zuen.

[Total: 240'] Tailerraren amaiera

Saioaren eduki nagusiak

Saio honetako espertoak Hiria Kolektiboko arkitektoa berak izan ziren. Saioaren hasieran parte-hartzea, eta, espazio publiko eta ekipamenduen arloan, egindako bi proiektu azaldu ziren lehenik, esperientzia hauetatik eguneroko bizitzaren beharrei egokitutako sare egokiak garatzeko kontzeptu orokorrak azaldu zirelarik.

Azaldutako proiektuak, “Herri baten egunero bizitzaren diagnostikoa” eta Bilboko auzo batetan egindako espazio publiko eta ekipamenduen sarearen analisiak izan ziren.

Bi adibide hauetan herri zein hirietan, komunitate izaera eta kolektibotasuna espazio publikoarekin harremanetan nola bizi duten azaltzen da. Parte-hartzea eta generoa hirigintzan lantzen dituzten proiektuetan, herri zein auzoetako komunitateen beharren aurrean espazio eta ekipamenduen sareak funtzionatu ala ez funtzionatzearen arrazoiei buruz, edota elkarbizitzako espazioak sortzeko faktore garrantzitsuei buruz klabe nagusi asko ateratzen dituzte.

Herritarren parte hartzetik burututako bi proiektuen bidez, kolektibotasunak espazio publikoaren kalitatearekin duen harremanak azaleratzen dituzten bi azterketa mota azaldu ziren. Hauetan ateratako ondorio argigarriak komentatu ziren, bai espazioak funtzionatzeko edo ez funtzionatzeko sarritan egoten diren arrazoiak, edota elkarbizitzarako espazioak sortzen dituzten faktoreak azpimarratuz.

Garatutako kontzeptu teorikoak urrengoak dira:

Elkarbizitzarako espazioak: espazio publikoa eta ekipamenduak.

ZER DA ESPAZIO PUBLIKOA??

DIMENTSIO DESBERDINAK:

FISIKOA:

a)Funtzio material ukigarriak: Hiri ekintza kolektiboetarako euskarri izatea. **Muga arkitektonikoen gainetik IRISGARRITASUNA izan behar da nagusi.**

b)Elkarbizitza egituratzen duen espazioa: Bizilagunen patio komunitarioak, bizilagunekin topatzeko etxe aurreko txokoa, etab…Etxeen arteko bilguneak, topatzeko guneak, laguna agurtzen duzun gunea. Auzo espazioa. Herri espazioak. **Etxe bakoitzetik hurbil GERTUTASUNEKO SAREAK egotea garrantzitsua da, auzo bakoitzean, sarean…**

POLITIKOA:

a)Erlaziorako eta identifikaziorako espazioak.

Erlazio eta identifikaziorako espazioa da, manifestazio politikoena, hiri bizitzarena eta adierazpen komunitarioarena. Espazio publikoaren kalitatea ebaluatzeko bere baitan ematen diren giza harremanen intentsitatea eta kalitatea, talde eta jokabide ezberdinak barneratzeko duen gaitasuna eta identifikazio sinbolikoa, adierazpena eta integrazio kulturala sustatzeko duen ahalmena hartuko dira kontutan. **PARTE HARTZEA espazio bakoitzaren diseinu eta GESTIOAN barneratzea garrantzitsua da.**

b)Generoaren araberako espazioaren erabilera: Gizarte Rolen islada.

Espazioaren erabilera eta genero rolen arteko erlazioak: gizonezkoen erabileran harremanak eta sozializazioa nabarmentzen da; emakumezkoen erabileran aldiz, espazio publikoaren erabilpen intentsiboa.

Espazioak kaleko bizitza baldintzatzen du, eta kaleko bizitzak espazioan eragina dauka. Eta rolak mantentzen diren arren, jarrerak aldatzen ari dira.

KULTURALA:

a)Auzo, Herri eta Hirien nortasunaren eremuak.

Herri nortasunaren gune adierazgarriak egunerokotasunaren NODOAK dira. Erabilera ezberdinak, dentsitatea eta **GERTUTASUNEKO HIRIAren bizitza** garrantzitsuak dira.

b)Oroimenaren espazioak. Espazio publikoaren indar sinbolikoa nabarmentzea eta **PAREKIDETASUN errepresentatiboarekiko konpromisoak** exijitzea garrantzitsua da. Edota parekidetasun sinboloak aurkitzea.

EKIPAMENDUEN SAREA

EKIPAMENDU EzBERDINAK.

HEZKUNTZA: Haur-eskolak, Eskolak, Institutuak, Unibertsitateak, Lanbide heziketarako ikastetxeak, Akademiak...

KULTURALAK: Auzoko kultu-etxeak, herriko kultu-etxeak, Antzokiak, Zinemak, erakusketa aretoak...

ADMINISTRAZIO ZENTRUAK: Udaletxea, Lanbide, Posta, bulego publikoak...

KIROL ZENTRUAK: Auzoko kirol-gunea, skate guneak, polikiroldegiak, frontoiak, bidegorriak, igerilekuak...

LAGUNTZA ZENTROAK: Egun zentroak, abegi zentroak, Eguneko zentroak, Aterpetxeak, Etxegabekoentzako harrera zentroak...

KONTROLA: Ertzaintza, Munizipalak, etab...

ZAINTZA: titia emateko guneak, denboraren bankuak, etab...

Ekipamendu sarearen erabilpen egokian eragiten duten faktoreak.

- Gertutasun sareak. ORDUTEGIAK ETA IRISGARRITASUNA bermatzea garrantzitsua da.

- Ekipamenduen gestioa. GESTIO KOMUNITARIOA EDO MIXTOA edukitzea garrantzitsua da.

- Erabilera bateragarrientzako aukerak. ERABILERA ANITZEKO EKIPAMENDUAK. GESTIO KOMUNITARIOA EDO MIXTOA edukitzea garrantzitsua da.

Saioaren ariketa praktikoa

Ariketa praktikorako Errenteriako ekipamendu eta espazio publikoen sareak identifikatzea planteatu zen lehenik.

Ekipamendu eta espazio publikoen sare egoki bat zer den argi azalduko duen analisi konkretu bat planteatu zen. Hau da, herri osoa eremu edo helburu konkreturik gabe aztertu ordez, kokapen eta egoera konkretu batetik aritu ginen, alegia, *Galtzarabordan* kokatutako erreferentziazko proiektu batetik abiatu zen sareen egokitasunaren inguruko azterketa.

Proiektu hipotetiko honetan, orube publikoan orografiari egokituta kokatutako bi etxebizitza bloke kota ezberdinetan azaltzen dira.

Ariketa honen helburua ez da izan etxebizitza proiektua bera aztertzea, baizik eta, orube horretan gaur existitzen diren sareetatik abiatuta, eguneroko bizitzari begira izango lituzkeen alde onak eta txarrak aztertzea. Horretarako ondorengo azterketa hauek egin ziren:

- Proiektuaren kokapenean, inguruan dauden erreferentziazko espazio publikoak identifikatu eta etxebizitza blokeak hauekiko dituzten harremanak aztertu.
- Ekipamenduen sareari begira, eguneroko bizitzaren beharretik lekuaren kokapena aztertu.
- Egunerokotasunaren beharren ikuspegitik lekuaren azterketa: gertuko komertzioa, mikro-ekipamenduak...
- Herriaren zentroarekin lotzen duten oinezkoen eta garraio publikoaren ibilbide nagusiak identifikatu eta honen arabera proiektuaren blokeak izango duten konektibitatea aztertu.
- Proiektua gertuko eskalatik aztertu eta tarteko espazioak funtzionatzen duten egiaztatu.

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa

Azkenengo ariketa praktiko honetan, hiru saioetan ikasitakoa aplikatuz, proiektu konkretu hau hobetzeko proposamenak egin ziren.

HiriaKolektibotik parte hartzaileek egun duten analisirako gaitasuna neurtu nahi izan dugu ariketa praktiko "erreal" baten bidez. Gauzak horrela, ariketa honetan inportanteena ez zen aztertzen ari ginen kausaren berezitasuna, baizik eta, emakume talde honek, jasotako trebakuntzarekin, hirigintza gaietan genero perspektibatik azterketak eta ekarpenak egiteko gaitasuna lantzea baizik.

Hasieratik, gure helburua parte hartzaileak analisirako tresnekin janztea izan da. Gerora begira, hirigintza kontseiluan parte hartuz gero proiektu konkretuetan eguneroko bizitzaren behar eta perspektibatik abiatutako azterketak egin ahal izateko, eta hauetan genero perspektiba txertatzea.

Saioaren ondorioak eta materiala txostenaren 4. puntuan zehazten dira.

…… 4. Hiru Saioen Ondoriak eta sortutako materialak.

Lehenengo Saioa

Mugikortasuna

a) Errenteriako mugikortasunaren analisi Mapa.

A3

A2

b) Mugikortasunaren Buru Mapa.

c) Materialaren azalpenak eta saioaren ondorio teorikoak.

a)Errenteriako mugikortasunaren analisi Mapa.

A3

A2

c) Mugikortasunaren Buru Mapa.

c) Materialaren azalpenak eta saioaren ondorio teorikoak.

Lehenengo saioan mugikortasun geldoari lotutako hirigintza gaiak landu ziren. Mugikortasun geldoari buruz hitz egiten dugunean, oinezko eta bizikletazko mugikortasunari buruz ari gara, eta baita, bigarren maila batean, garraio publikoari buruz ere.

Errenteriako analisia herritarren mugikortasun ohiturak jasotzen dituen Mapa osatzeko egin dugu (aurreko orrian). Hau da, emakumeak herrian nola mugitzen diren aztertu egin zen. Eguneroko bizitzarekin lotutako aktibitateak egitean (lana, zainketa, erosketak, sozializazioa, osasunari lotutakoak, etab...) aurkitzen diren arazoak aztertuz. Bestetik, garraio publikoaren ibilbideak markatu ziren, auzo ezberdinen konexio maila aztertu zelarik.

Guzti honekin, alde batetik, herrian zehar oinez, bizikletaz, kotxez eta garraio publikoan egiten diren ekintzak identifikatu ziren. Eta bestetik, zaintza lanak, erosketak eta lanerako eremuak mugikortasun sareekin dituzten harremanak jasotzen dituen erradiografia egin zen.

Mugikortasunaren sare desberdinak eta eguneroko bizitzaren beharren eremuen arteko arlo honetako arazoak dituzten puntu konkretuak identifikatzea interesgarria da, gerora konponbidea aurkitu ahal izateko, etorkizunean bizigarriagoa izango den herriaren aldeko apustuak egiteko.

Datu guzti hauekin herriaren analisi hau biltzen duen BuruMapa osatu zen.

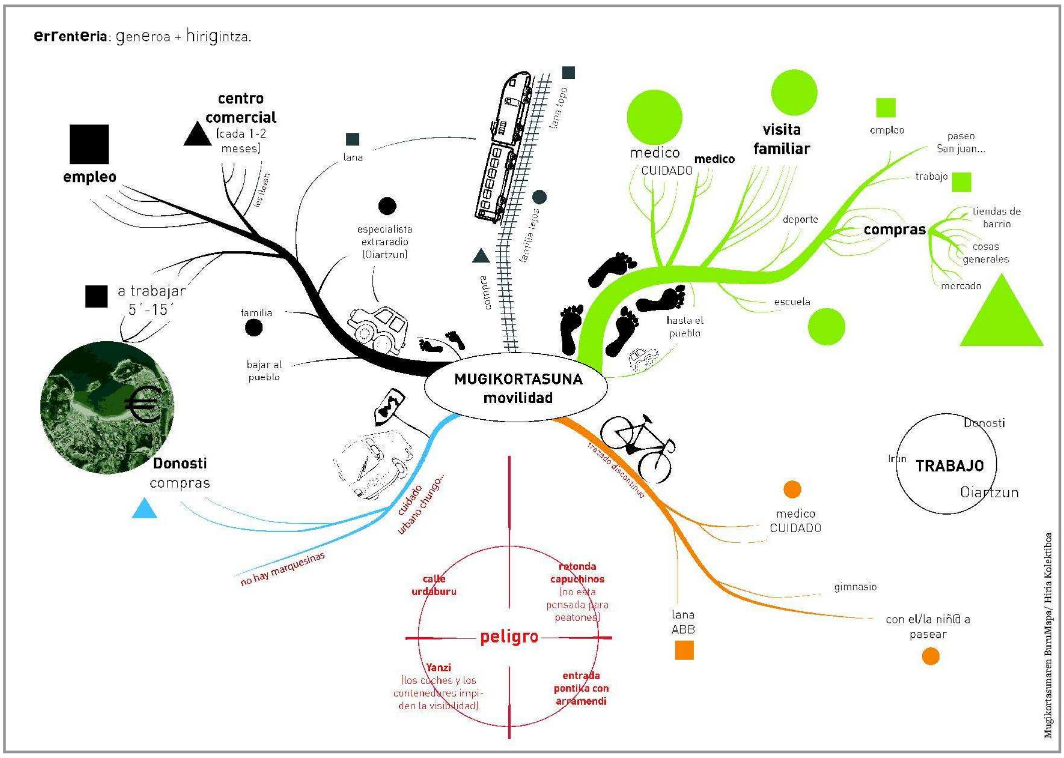

Saioaren ondorioak

Saioa bukatzean guztien artean osatutako BuruMapa aztertu zen. Hauek dira ateratako ondorioak:

- Mugikortasun geldoa nagusi da herriaren eguneroko bizitzan. Lan erreproduktiboak, erosketak, zaintza, medikuarenera joatea… gehien bat oinez ematen dira.
- Ibilgailu pribatua erabiltzeko joera badago, kotxea, batez ere, lan produktiborako (enplegua) erabiltzen da. Talde bateko partaide guztiek Errenteriatik kanpo lan egiten zuten, inguruko herrietan edo hirigunetik kanpo dauden industria poligonoetan. Kotxea merkataritza zentrora joateko erabiltzen da ere, komertzio txikiaren kalterako hau.
- Bizikletaz egiten diren ibilbideak oso urriak dira bidegorri bakarra dagoelako, ibaiaren arroan zehar. Bidegorriaren inguruan bizi direnek erabiltzen dute batez ere.
- Garraio publikoa, autobusa eta TOPOa, Donostiara lanera edo erosketak egitera joateko erabiltzen da batez ere. TOPOak eskaintzen duen zerbitzuaren inguruko pertzepzio oso positiboa dago. Ordutegi zabala daukalako eta geltoki bat baino gehiago dagoelako herrian.
- Bide-segurtasunarekin lotutako gune “arriskutsu” asko aurkitu dira: oinezkoentzako ikuspen kaskarra dutenak, oinezko ibilbideetan etenak direlako, etab… arazo bakoitza planoko puntu batean azaltzen da.

Ondorio orokor moduan, azkenengo hamarkadetan hiriguneen kanpoaldeetan bultzatu diren poligono industrial edo merkatal-zentruak bezalako **funtzio-bakarreko eremuen sorrerak eragin dituen hiri dinamika berrien ondorioz;** “movilidad obligada” edo **derrigorrezko mugikortasuna** eragin dute, **pertsonek kotxearekiko duten dependentzia areagotu egin da**, eta honekin kolektibo eta generoen arteko banaketa eta aldeak areagotu. Dinamika hauek **herriguneetan eragin negatibo zuzena izan du, erabilera anitzetako esparruak desagerrarazi direlako** (enplegua, erosketak, ikasi eta bizitzeko eremuak) eta **kotxerik eskuratu ezin dezakeen herritargoa aukera gutxiago** dituelako ekipamendu zein enplegua eskuratzeko garaian.

Beraz, gure herrien funtsa izan diren kale eta plaza biziak, eguneroko bizitzaren kalitatea bermatzen duten aktibitate eta bizitzarako sareak **mantentzeko hirigintza tresnak behar dira: herriguneetan oinezko mugikortasunari lehentasuna emanez,** pertsona guztiak herrian askatasunez mugitu ahal izateko. **Honek, gaur eguneko**

kotxearen nagusitasunetik kaltetuenen direnen autonomia areagotuko luke, elkarbizitza harmonikoagoa bultzatuko luke eta kale bete eta biziak bultzatuko lituzke.

Bigarren Saioa

Segurtasuna eta Presentzia Sinbolikoa

a) Errenteriako segurtasunaren analisiaren mapa.

A3

A2

b) Segurtasunaren inguruko Buru Mapa.

c) Materialaren azalpenak eta saioaren ondorio teorikoak.

a) Errenteriako segurtasunaren analisiaren mapa.

A3

A2

c) Segurtasunaren inguruko Buru Mapa.

c) Materialaren azalpenak eta saioaren ondorio teorikoak.

Tailerreko deskribapenean esan bezala, bigarren saio honetan, hirigintza, segurtasuna eta emakumeek hirian duten presentzia sinbolikoarekin erlazionatuta dauden kontzeptuak landu ziren.

Segurtasunaren pertzepziotik abiatuta, hau da, gune seguruen eta seguruak ez direnen pertzepziotik, Errenteriako herriaren azterketa egin zen. Ondoren, alde batetik, herriko gune atsegin eta biziak eta bestetik, saihesten ditugun edota gustuko ez ditugun eremuak islatzen dituen mapa osatu zen(aurreko orrialdean).

Lana ulergarriagoa egiteko atera ziren leku edo eremuak taldeka bildu dira, **gune positibo**ak (lauki berdea) **eta gune negatibo**etan (lauki gorria).

Aurretik aipatu bezala, tailerretan egindako lana oso aktiboa izan zen eta adostasun handia egon zen gune positibo zein negatiboak izendatzerakoan. Guztira 29 eremu identifikatu ziren; horietatik, 12 positibo eta 17 negatibo.

Lan edo azterketa komun bat egiterakoan irudikapen negatiboa eta positiboan lan egitea oso garrantzitsua da, pertsonen gaitasun kritikoa zein eraikitzailea garatzen direlako. Eta hau bereziki interesgarria da, alde batetik, negatiboaren irudikapenetik dekonstrukzioak lantzeko eta positiboen irudikapenetan hauetatik ikasketak ateratzeko. Hau oso garrantzitsua bait da aurkitzen dituen arazoei erantzunak emateko gaitasuna izango duen gizarte aktibo eta arduratsua osatzeko.

29 eremuetatik, guztiek dauzkate izaera ezberdinetako alde positibo zein negatiboak. Eta hemendik abiatzen da saio honen helburu nagusia: guneen pertzepzio positibo edo negatiboa izateko “arrazoien” gogoeta kolektiboa.

Gogoeta horretatik abiatuta pertzepzioak taldeka bildu eta sailkatzen dituen BuruMapa osatu zen. Buru mapa honen bitartez hobeto ulertu ahal izango da hiri espazioen funtzionamendua eta hauen erabileraren inguruko hausnarketa. Espazioak sakonean lantzeak arazoak konpontzeko beharrezkoak diren proposamenak aurkitzea errazten du.

Gune positiboak BuruMapan kokatu ziren eta ondoren, marko teorikoan ateratako baldintzak betetzen zituztela egiaztatu genuen.

Espazio bat seguru antzemateko baldintzak:

1- Inguruaren kontrol bisuala.

2- Ikustea eta ikusia izatearen pertzepzioa.

3- Entzun eta entzuna izatea.

4- Une oro irteera bat bistan edukitzea edota laguntza eskatzeko leku bat.

5- Garbitasuna eta ingurunearen zaintza.

6- Komunitatearekiko pertenentzia sentimendua.

7- Zonifikazioa saihestu: ordutegi konkretuetan erabilpen bakarreko guneak edota kotxez iritsi beharreko guneak.

Gune negatiboak aurreko faktoreei lotuta ere sailkatu genituen. Hauen artean, gune askok zenbait faktore ez dituztela betetzen ikusi dezakegu, eta beste batzuk ordea arazo konkretuagoak dituztela. Honen adibide dira polikiroldegi baten sarrera tunel batetik egin behar izatea, edo bidegorriaren ibilbidean zehar aurkitzen diren iskina ilunak.

Beste ondorioetako bat da, herrian egiten diren ibilbideak desberdinak direla egunez eta gauez.

Sailkapen hau oso argigarria eta lagungarria da proposamenei begira, eremu bakoitzeko arazo konkretuei buruz hitz egiten baitu.

Saioaren ondorioak

Segurtasuna:

Saioaren amaierako azken hausnarketan hasierako marko teorikoan planteatutakoarekin bat egin zen:

Kale betea // Kale ziurra

ESPAZIO BIZIAK ESPAZIO DEBEKATUEN AURREAN

Espazio negatiboak leku desatseginak direla ikusi da, ilunagoak, erabilera bakarrekoak eta ondorioz, jenderik gabeko espazioak.

Eta, gune positiboak, batez ere, hasieran planteatutako baldintzak betetzen dituzten espazioak direla egiaztatu dugu. **Espazio biziak, aktiboak, hirigune konpaktuetan kokatutakoak, erabilera anitzak dituztenak eta herritargo gehiena erabiltzen dituenak, elkarbizitza eta pertenentzia sentimendua indartzen dutenak, alegia.**

Emakumeen presentzia sinbolikoa hirian:

Saio honetan aipatutako presentzia sinbolikoaren ildotik, arduradun tekniko eta politikoei eramateko proposamen posibleak eztabaidatu ziren. **Gai honi lotutako proiektu espezifiko bat egin beharko litzatekeela** ondorioztatu genuen.

Errenteriako kolektibo feministek izan duten ibilbidea aberatsa eta garrantzitsua izan da. Ildo honetatik, oso positibotzat jotzen da **herriko emakumeen aztarnei buruzko proiektu sakon** batentzako finantziazio ekonomikoa eskatzea hurrengo urteari begira.

Proiektu mota honen adibide ezberdinak aurkitu ditzakegu EAEko zenbait herrietan, Basauri esaterako. Aurrera begira arlo honetan proposamenak egin ahal izateko beharrezkotzat jotzen da.

Hirugarren Saioa

Espazio Publiko eta Ekipamenduak

a) Erreferentziazko proiektu batetik abiatuta, Errenteriaren Ekipamendu eta espazio publikoen sarearen analisi Mapa.

A3

A2

b) Aztertutako proiektuari egindako ekarpenak

c) Materialaren azalpenak eta saioaren ondorio teorikoak.

a) Erreferentziazko proiektu batetik abiatuta, Errenteriaren Ekipamendu eta espazio publikoen sarearen analisi Mapa.

A3

A2

c) Aztertutako proiektuari egindako ekarpenak

c) Materialaren azalpenak eta saioaren ondorio teorikoak.

Azkenengo saio honetan espazio publiko eta ekipamenduen gertutasuneko sareak eguneroko bizitzarekin duten harremanarekin erlazionatutako kontzeptuak landu ziren.

Esan bezala, proiektu konkretu batean oinarritu ginen azterketa konkretuago bat egin ahal izateko.

Guzti honen emaitza Errenteriako ekipamenduen sarea, gertutasuneko komertzioak proiektuaren kokapenarekiko erreferenteak diren espazio publikoak biltzen dituen Mapan ageri dira. Eremu hau eta herriaren erdigunea konektatzen duten oinezkoen eta garraio publikoaren ibilbide nagusiak markatu dira baita ere.

Honela, proiektua leku baztertu batean kokatzen dela ikusi zen, bere inguruan eguneroko bizitzaren nodoen erreferentzia askorik gabe. Aktibitate erreferenterik hurbilena Beraun-go auzoa litzateke, aktibitate komertzial handikoa eta oso bizia dena.

Aztertutako eremuak bere inguruan eskala ezberdinetako zenbait espazio dauzka. Espazio hauen kokapena, egoera eta erabilpen maila aztertu zen.

Garraio publikoaren aldetik ondo konektatua dagoela ikusi zen, autobus urbano bat eta beste inter-urbano bat kale nagusitik pasatzen direlarik.

Bi magalen arteko pasozko gunea izan daitekeela kontutan hartu beharko zen, egun erabilpena hori baduelako, erabilpen hau indartu beharko litzateke. Baita Badiaren begiraleku bezala eduki dezakeen gaitasuna aztertu.

Hauek izan dira saioan zehar egindako analisian aipatutako zenbait ideia, ideia eta ekarpen hauekin eremu honetan biziko liratekeen bizilagunen bizitza kalitatea hobetzeko proposamenei bidea zabaltzen diegu.

Ariketa honen helburua parte hartzaileek proiektu hipotetiko baten analisia egiteko duten gaitasuna egiaztatzea izan zen.

Proiektuaren azalpen labur bat luzatzen dizuegu ondoren proposamenak aurkezteko:

Orubean etxebizitza bloke bi kokatzen dira, bata kaleari begira eta bestea atzeko partean erabilera argirik gabeko errepide bati begira. Bien artean egoteko gune bat sortzen da.

Etxea keta beren ingurunearen artean sortuko diren fluxuak blokeekiko zeharkakoak izago dira. Gauzak horrela sortuko diren bide nagusiak aztertuta, bat eskumaldetik pasatzen da, Kaputxinosetik, anbulatoriorako bidean eta bestea ezkerretik, Don Bosco ikastetxera doazen ikasleena.

Analisian landutako gai ezberdinak:

- Atzeko aldean kokatutako blokearen atarien sarrerak kaletik oso urrun egoteak, gauez hutsik geldituko den espazio batean, zalantzak sortzen ditu. Kontrol bisuala oso urria da, kaletik ez dira ikusgarri ateriak, gauean zehar inguruko ekipamenduak (osasun-zentrua eta piszinak) itxita izanik atzeko atariak segurtasunik gabeko eremuak bihurtuko lirateke.
- Blokeen arteko elkargunerako espazioa positibotzat jotzen den arren, bere eguzkiztapenak zalantzak sortzen ditu. Goikaldean Badiaren begiralekua izan daitekeen espazio edo txoko bat sortzeko aukera komentatzen da.

- Komertzioak beheko solairuetan bai ala ez? Denetan ala batzuetan?

  Batzuetan aktibitaterako aukerak zabaltzea komeni dela komentatu da, ez guztietan ordea. Aktibitatea kontsumoari lotuta egon behar izatea zalantzan jartzen da, etxeekiko lotutako lokalak, komunitaterako, beharrezkoak direla aipatzen da. Gehien aipatutako aukera: osasun-zentroaren alboan taberna batek ondo funtzionatuko zuen.

  Beste idei batzuk: goxoki denda edo haur-eskola (honen behar handia baitago udalerrian)

- Lokal komunitarioak edukitzeko aukera komentatzen da ekintza ezberdinak bultzatzeko:
  - Udaletxearekin batera, eskala txikiko zaharrentzako eguneko zentrua gestionatu.
  - Auzokideentzako lokal komunitarioa.

Sesioaren ondorioak

Hobekuntzarako azken proposamenak:

- Etxeetako atari guztiak alde beretik izatea.
- Hiri altzariak: eserlekuak ipini, argiztapena egoteko eremuekin eta pasoekin lotu, iturriak jarri eta zuhaitzak gustura egoteko eremuekin lotu (bankuak) kalitatezko espazio bat osatzeko eta parkean bizitasuna eta kalitatea bermatzeko.
- Blokeen orientazioa aldatu, kaletik sortutako fluxuak ikusgarri egiteko eta era zuzenago batean emateko, inguruari bizitasun handiagoa emateko blokeen arteko eremua kalearekin harremandu, horrela ere segurtasun sentsazioa hobetzeko.
- Segurtasuna: inguruari bizitasuna emango dion zerbait jarri: ekipamendu publiko bat, taberna... Adibide modura: bizilagunentzako lokala, lokal komunitarioa (bazkaria egiteko, garbiketarako eremuak, bizilagunen batzarrak egiteko..) eta zaharrentzako zentro txikia.
- DYA-ko bulegoa hona ekarri (24 ordukoa): erabilera hau oso egokia litzatekeela komentatu zen; anbulatoriotik hurbilago dagoelako, eta gaur egun baino hobeto funtzionatuko lukeelako, eta egun eta gauean irekita egoteak inguruari segurtasuna emango liokeelako, blokeak nahiko baztertuak bait daude. Kokapen aldaketa negoziatu beharko litzateke bloke hauetara eramateko.
- Etxe bizitza blokeen arteko plaza ondo landu behar da, etxe alboan kalitatezko espazio bat izan dezaten, bankuak jarri, gune estalia... gertutasuneko egoteko eremu bat sortzeko, umeentzako baino gehiago nagusientzako ikusten da.

Saio honen amaierarako **genero ikuspegitik egindako hirigintzaren analisi eta proposamen oso egokiak bildu genituen.**

Haietan, kalitateari buruz hitz egiten da gehien bat, gestio eta erabilpenerako proposamenei buruz, eta honek argi erakusten du parte hartzaileek proiektura moldatzeko izan zuten gaitasuna. Fluxuak arinduko dituen ordenazio baten edo bestearen egokitasuna definitzeko gaitasuna erakutsi zuten, baina baita, ordenazioa aldatzea posible izango ez litzatekeen kasu hipotetiko batean, oso garrantzitsuak diren proposamen txikiagoak egiteko gaitasuna ere.

Hiria Kolektibotik oso positiboki baloratzen dugu praktika hau helburuak bete izateagatik.

Aurrerago, txosten honen 5. puntuan, proiektu honen balorazio osoa egingo dugu modu orokorrago batean.

…… 5. Proiektu osoaren Ondorio naGusiak.

Errenterian landutako proiektu honen helburu nagusia herriko emakumeak hirigintza eta genero gaietan trebatzea eta honen inguruko lana sustatzea izan da. **Hirigintza gaietan azterketak eta proposamenak egiteko beharrezkoak diren tresnak eskuratu eta herriko planeamendu prozesuetan parte hartu ahal izatea** izan da lan honen helburu nagusietako bat..

Beste era batera esanda, etorkizun hurbilean administraziotik bideratzen diren hirigintza lantzeko dauden **parte hartze eremu irekietan parte hartu ahal izateko emakumeen jabekuntza landu da**. Lan hau zuzenki lotuta dago *"consejo asesor de urbanismo"* delakoan emakumeen presentzia, eta batez ere kritika feminista sustatzeko bermeak jartzeko bidearekin.

Gure herrietan ematen diren hirigintza prozesuak irekiak eta parte hartzaileak izan behar diren heinean, **herritarrei hitza emateko prozesuak nagusitu beharko dira eguneroko bizitzarekin zerikusia duten gaietan.** Eguneroko bizitza eta elkar bizitzarekin lotutako gaiak guztien hartzean landu beharra dago gaur, eta bide honetan berdintasunaren berme izango da genero gaien presentzia eta emakumeen parekidetasuna.

Aurtengo kurtsoan zehar Errenteriako emakumeek osatutako talde anitza aritu da proiektu honetako saio ezberdinetan; berdintasun kontseilutik, elkarte ezberdinen izenean edo norberaren izenean etorritakoak. Adin, trebakuntza, lan esparru edota sentsibilitate ezberdineko emakumeek osatu dute proiektu honen lantaldea. Proiektua garatu den denboran, paraleloki, **udaletxeko hirigintza eta herri-lanetako teknikari zein politikariekin prozesuaren nondik norakoak partekatzeko komunikazio jarraitua egon da**. Modu honetan, eta bilkura hauen bidez, emakumeekin landutako informazio baliotsua helarazi zaie administrazioko ordezkariei, informazioa helarazteko eta hauekin kontrastatzeko oso baliagarriak izan dira tarteko batzar hauek.

Hiria Kolektibotik, herritarren eta udaletxeko teknikari zein politikarien arteko elkarrizketa sanoa eta harreman zuzena oinarrizkotzat jotzen dugu gaur hirigintza proiektuak behar den bezala lantzeko. **Hirigintza esparruei lotuta, herria modu kolektiboan pentsatu eta birdiseinatzerako momentuan adostasunak landu eta lortzeko parte hartzea ezinbestekoa da.**

Egindako saioak oso emankorrak izan dira eta hauetan herrigunearen azterketa aberatsa jaso da. Lana pentsamendu positiboan oinarritu da, hau da, Errenteria bizilagunentzako atsegina izateko nahian. Eta azkenik, kontsentsua nagusitu da talde heterogeneoa izan arren.

Lantaldearen dinamizatzaile moduan izandako esperientziatik oso positiboki baloratzen dugu egindako lana eta helburuak luze bete direla uste dugu.

Honekin zera azpimarratu nahi dugu:

- Parte hartze zabala izan duten saio ezberdinetan lan intentsua egin da.
- Eguneroko bizitzaren ildotik eta genero perspektibaren gai nagusietan azterketa sakonak eta baliotsuak egin dira. Mugikortasuna, segurtasuna eta presentzia sinbolikoa eta espazio publikoa eta ekipamenduak.
- Kontzeptu konplexuak landu eta argitu dira.
- Proiektu konkretuak aztertu egin dira eta hobekuntzarako proposamenak egin dira.

Hiria Kolektibotik tailerraren parte hartzaileak zoriondu nahi ditugu lanerako eta ikasteko erakutsi duten gaitasunagatik.

Orain ordea, egindako lanarekin, pilota hirigintza adituen eta politikarien teilatuan dago. Analisi teknikoari, esperientzia eta eguneroko bizitzaren balioen analisia gehitu beharra dago, aurrean ditugun erronka berriei idei eta irtenbide berriekin aurre egiteko.

Aldaketarako garai berri eta garrantzitsu baten aurrean aurkitzen gara, elkarrizketa zubiak eraikitzea beharrezkoa duen garaia eta horretarako Herritarren Parte-Hartzea dugu tresna berri eta baliotsua.

Testuinguru honetan, beraz, **hirigintza lantzeko bideak berrikusi behar dira eta hauek adituon planeamendutik herritarrekin elkarlanean sortutako tresna berrietara eraman**. Hirigintzaren tresna zaharrak baloratu eta birplanteatu behar dira, orain arteko lanaren alderik positiboenak hartu eta gainontzekoak berriztuz.

Eskerrik asko Errenteriako emakumeei!!!!!

Conclusiones principales del proyecto

El objetivo principal de este proyecto realizado en el municipio de erRenteria era, como hemos comentado anteriormente, realizar una **formación en temas de urbanismo y género** con mujeres del municipio. El horizonte ha sido generar un conocimiento urbanístico que **dotara a las mujeres de herramientas con las cuales ser capaces de analizar y proponer en cuestión urbanística y así poder participar en los procesos de planeamiento del municipio.**

Esto es, **empoderar a la ciudadanía, en este caso a las mujeres**, para poder ser partícipes de los ámbitos de participación que se proponen desde la administración en materia urbanística, específicamente en el "consejo asesor de urbanismo".

Los procesos urbanísticos que se dan en nuestros pueblos deben ser abiertos y participados, de manera que todas y todos **podamos co-decidir las cuestiones importantes que tienen que ver con nuestro modo de vida**, es decir, con nuestra vida cotidiana, sobre como vivimos y convivimos.

Durante este curso hemos trabajado con un grupo de mujeres bastante heterogéneo del municipio, mujeres que venían del "consejo de igualdad", de "asociaciones vecinales" o a titulo personal. Las edades, formación, ocupaciones y sensibilidades eran bastante diversas en un principio. En este tiempo ha habido también una interlocución fluida con el personal técnico y político de las áreas de urbanismo y obras públicas, de manera que cada vez que teníamos una sesión de trabajo con las mujeres del municipio se mantenía después una reunión en el ayuntamiento para trasladar la valiosísima información de los talleres al órgano municipal.

Desde Hiria Kolektiboa creemos que esta interlocución, ciudadanía, personal técnico y personal político es imprescindible para que la comunicación fluya entre todas las partes y podamos alcanzar consensos a la hora de pensar y reinventar nuestras ciudades y pueblos colectivamente.

Las sesiones de trabajo han sido muy productivas y ricas, llegando a analizar el pueblo de una manera bastante clarificadora. Se ha trabajado desde lo positivo, desde las ganas de que Errenteria sea mejor para las personas que la habitan. Se ha llegado a consensos de manera muy fluida, a pesar de, como decíamos, la heterogeneidad en el grupo.

Como arquitectas y dinamizadoras de este proyecto valoramos muy positivamente el trabajo realizado y creemos que los objetivos se han cumplido de manera muy amplia.

Es decir:

- Se ha trabajado muy intensamente en las sesiones con una participación de mujeres amplia.
- Se han hecho unos análisis muy válidos del municipio en cada uno de los ejes de trabajo de la vida cotidiana y la perspectiva de género. Movilidad, seguridad y presencia Simbólica y Espacio Publico y equipamientos.
- Se han trabajado conceptos complejos que han quedado bastante claros.
- Hemos analizado proyectos concretos y propuesto alternativas de mejora con un resultado excelente.

Desde Hiria Kolektiboa tenemos realmente que **felicitar a las participantes en el proyecto ya que han tenido una gran capacidad de trabajo y aprendizaje.**

Es ahora nuestro turno, el de los profesionales del urbanismo y también el de los responsables políticos. Se trata de incorporar al análisis técnico el análisis desde la experiencia y los valores de la vida, para ver si somos capaces de **recoger estos nuevos retos que den respuesta al contexto actual** en el que se nos piden nuevas ideas y soluciones diferentes.

Estamos ante un importante momento de cambio en el que **es necesario construir diálogos**, en los que nuevas herramientas aparecen, como la participación ciudadana. Así pues, en estos contextos las profesionales del urbanismo tenemos que **ser capaces de revisar, re-evaluar y adaptar los modos de abordar el planeamiento,** cogiendo lo mejor de los haceres sabidos y desechando o renovando lo que ya no sirve.

Eskerrik asko Errenteriako emakumeei!!!!!

…… eranskina I.

Carta Europea de las Mujeres en la Ciudad

La Carta Europea de la Mujer en la Ciudad

Es una plataforma común para debatir con todos los participantes, porque la igualdad en democracia mejorará las condiciones de vida de todos.

La Carta se entiende como un proceso analítico de larga duración y abierto, que contiene una serie de propuestas concretas. Estas propuestas pueden ponerse en práctica para tener en cuenta y promover la participación ciudadana activa de mujeres en la ciudad y en su planificación.

Uno de los supuestos de partida es que no existe como tal un interés específico de la mujer como tal, pero sí que la mujer puede actuar como catalizadora en el proceso de cambio y mejora de las condiciones de vida.

Objetivos de la Carta_

El propósito de una Carta de la Mujer en la Ciudad es concebir un nuevo planteamiento filosófico de la ciudad, con la intención de contribuir de manera constructiva a un verdadero debate democrático que dé cuenta de las necesidades y de las varias expectativas de los ciudadanos (mujeres y hombres por igual). Los esfuerzos para revitalizar las ciudades deben unirse a otros más nuevos. Prioridades políticas y económicas que proponen la mejora de la armonía social. El asunto en juego es volver a crear espacios y vínculos sociales de proximidad, aumentando la igualdad de oportunidades para mujeres y hombres en la vida rural y urbana.

La Carta pretende fundamentalmente promover una sociedad emancipada, libre de estereotipos constructivos que impidan a las mujeres un desarrollo en aspectos relacionados con la planificación y servicios de la ciudad, vivienda, seguridad y movilidad.

Las ciudades además deben ser repensadas y remodeladas a través de una percepción de mujer, que sea la herramienta que les dé un nuevo equilibrio y otra dimensión.

La búsqueda de una nueva filosofía de ciudad

Cambiando aspectos y procedimientos

El cambio será conseguido mediante:

- La eliminación de obstáculos para un verdadero "Derecho a la Ciudad" de la mujer, subrayando el tema de que todas las personas involucradas operan y deciden en problemas relativos a la planificación, vivienda y condiciones de vida;
- La promoción de nuevos procedimientos democráticos de toma de decisiones en la ciudad que planifiquen y desarrollen mejores condiciones de vida a través de la introducción de contribuciones a altos niveles de consulta y toma de decisiones femeninas;
- El aumento de la conciencia social ciudadana, renovada a través de una "ciudadanía activa" para que así, los que toman decisiones estén más cerca de lo que diariamente concierne a los ciudadanos;

- El fomento de una filosofía diferente en la planificación de la ciudad, que se base especialmente en los valores humanos;
- El refuerzo de procesos de cambio de la sociedad, que ha llegado a ser enormemente compleja.

El género en una sociedad plural

Tener en cuenta las relaciones sociales, culturales e históricas entre hombres y mujeres, es esencial para que se inicie cualquier cambio y requerirá eventualmente:

- El establecimiento de la igualdad en la toma de decisiones para asegurar la igualdad de oportunidades entre hombres y mujeres;
- El desarrollo de una nueva cultura que sea naturalmente compartida por hombres y mujeres, en la cual estudios y planteamientos relacionados con las cuestiones de género tomarán parte en parcelas de la renovación intelectual;
- Un balance de la visión masculina con una visión y percepción de mujeres como elementos innovadores de las dinámicas de regeneración urbana.

La motivación

"La ciudad es una memoria organizada"

"En la historia, las mujeres son las olvidadas"

(cita de la filósofa Hannah Arendt)

Dado que las mujeres están ausentes, o se muestran particularmente discretas en la toma de decisiones a todos los niveles, relacionada con ciudades, vivienda y planeamiento urbano.

Dado que ellas están todavía muy poco comprometidas en la política, economía y cuestiones sociales de actualidad.

Dado que sus particulares necesidades en temas de planeamiento habitualmente no son tenidas en cuenta por los que toman decisiones que responden a sus propios intereses.

Dado que las condiciones de vida en la ciudad, el barrio y la vivienda, marcan e influencian en gran medida las vidas cotidianas de sus habitantes y, en particular, las mujeres son, como todos, afectadas por ello pero, además de llevar con frecuencia una doble jornada de trabajo, han de utilizar una amplia gama de servicios de calidad ciudadana, transporte y políticas ambientales.

Dado que, en conjunto, las mujeres están doblemente excluidas, como ciudadanas y como planificadoras de ciudad y vivienda.

Dado que cada "ciudadano" debe tener en algún lugar una casa y que esta casa está, por su naturaleza y calidad, muy ligada al barrio.

Dado que hoy, e históricamente, las prioridades, reglas de juego y decisiones políticas y presupuestarias se definen principalmente por hombres que están convencidos de estar actuando para el bien de todos.

Dado que las mujeres son discriminadas cuando acceden al empleo, que ellas constituyen el sector más pobre de la población y que están más afectadas por el mal funcionamiento de las áreas urbanas y de la vivienda, de la falta de movilidad y en particular por la violencia. Por estas tres razones, las mujeres tienen un interés directo en mejorar el desarrollo urbano y el planeamiento rural.

Dado que el planeamiento urbano toma en consideración sólo a la familia nuclear, en la cual las oportunidades de la mujer en gran medida se encuentran reducidas al trabajo doméstico y el trabajo del hombre es habitualmente fuera de casa. Este modelo (que se ha afianzado como estereotipo social), se ha vuelto menos habitual desde hace algunas décadas y ahora sólo representa a una minoría. Este modelo está siendo gradualmente sustituido por nuevos tipos de familia que el planeamiento urbano no ha previsto ni tenido en consideración, creando, por tanto, nuevas disfunciones y tensiones sociales.

Dado que muchas ciudades en Europa y en el resto del mundo, están atravesando una crisis con lo que se pone en peligro la paz y el equilibrio social. Este estado de cosas se debe a problemas que deben ser completamente resueltos. Teorías y métodos urbanos obsoletos frenan cualquier desarrollo o innovación, y generan o perpetúan la crisis en las ciudades. La Carta de Atenas de Le Corbusier, el arquitecto francés, dividió las ciudades en distritos monofuncionales, lo cual produjo distorsiones que han llevado, con el tiempo, a serios problemas. Resultados tangibles de ello son los barrios problemáticos, los excluidos sociales, así como los sobrecostes económicos y sociales que se derivan de la distancia entre la casa y el lugar de trabajo. La contaminación y el fuerte tráfico en las ciudades se deben también a las políticas urbanas. La calidad de vida en la ciudad está seriamente amenazada y, si las ciudades tienen futuro, estos problemas han de ser abordados.

Dado que las ciudades deben plantearse cómo, mediante un enorme cambio de planteamiento sin precedentes, alcanzar los siguientes objetivos: protección del medio ambiente, desarrollo sostenible y mejora de la calidad de vida de todos sus ciudadanos, incluyendo una mayor igualdad, soluciones a las disfunciones y a la lucha contra la exclusión. Una democracia equilibrada y activa para una sociedad plural, en la cual las mujeres participen activamente.

La declaración de los 12 puntos de las mujeres en la ciudad y ...

Ciudadanía activa

Una ciudadanía activa debe abordarse por una parte a través de una consideración cuidadosa de la influencia del lugar de vivienda y por otra, del replanteamiento del trabajo de las autoridades representativas y de los mecanismos económicos y políticos en la ciudad.

Toma de decisiones e igualdad en democracia

Mujeres de todas las edades deben participar activamente, a todos los niveles, en los procesos de toma de decisiones en el planeamiento urbanístico, del espacio urbano, de la vivienda, y en la transformación y calidad ambiental.

Igualdad de oportunidades

Debe promocionarse la igualdad de oportunidades en educación e investigación, en los puestos de trabajo y en todas las profesiones relacionadas con el planeamiento territorial y la ciudad, con el espacio urbano, la vivienda, la movilidad y la seguridad en las ciudades.

Participación

Las mujeres deben poner en marcha procesos de participación igualitaria que favorezcan vínculos renovados de solidaridad.

Vida Cotidiana

La vida cotidiana vista a través de los ojos de las mujeres, debe convertirse en un tema político.

Desarrollo Sostenible

Las mujeres deben estar totalmente involucradas en políticas para el mantenimiento del equilibrio ecológico en nuestro planeta.

Movilidad y seguridad ciudadana

Todas las mujeres, y particularmente las mujeres solas y menos privilegiadas, deben tener fácil acceso al transporte público con el fin de poder vincular libremente y disfrutar plenamente de la vida económica, social y cultural en la ciudad. Las mujeres también tienen derecho a la ciudad.

El Derecho a la vivienda y al hábitat

Las mujeres tienen derecho a un hábitat y vivienda adecuada.

Asuntos de género

Los asuntos de género relacionados con la ciudad deben ser dados a conocer como fuente para una nueva cultura compartida y, de este modo, influir en el concepto de una nueva ciudad y filosofía del planeamiento territorial.

Investigación local y educación

Los asuntos de género en las ciudades deben ser una materia que se enseñe en escuelas, institutos de arquitectura y planeamiento urbano, y en universidades. Es necesario investigar urgentemente el tema de la ciudad para propiciar que sucedan cambios.

El papel de los medios de comunicación

Los medios de comunicación deben proponerse difundir mensajes que contrarresten los estereotipos y muestren a las mujeres cómo reflejar su proceso de desarrollo y emancipación.

Redes

El intercambio de información a través de redes internacionales, promocionará la Carta y mejorará los efectos de sus 12 puntos.

L O S C I N C O T E M A S P R I O R I T A R I O S

(Criterios básicos, investigación, acciones, referencia a otras declaraciones)

¿Cuáles son los elementos y factores cruciales en una ciudad que afectan particularmente a la vida cotidiana de las mujeres?

¿Por qué medios se pueden expresar los intereses de las mujeres?

a) Planeamiento urbano y desarrollo

Para conocer los cambios que se prevén para el siglo XXI, se ha de encontrar una nueva filosofía de planeamiento, en la cual debería estar más presente un concepto de democracia de calidad. Las mujeres son el grupo con mayor potencial para revitalizar las ciudades, porque ellas son expertas en la vida cotidiana. Hasta ahora, han permanecido "invisibles" y se han mantenido fuera del campo de la toma de decisiones. Comenzando desde acciones concretas que responden a las necesidades reales de la vida cotidiana, van a permitirnos revitalizar la dinámica de la ciudad, así como renovar los conocimientos técnicos heredados del planeamiento urbano.

b) Movilidad

Para las mujeres, el acceso a la variedad de posibilidades que ofrecen las ciudades, habitualmente es un asunto complicado. Ser capaces de evitar el estar encerradas o aisladas, supone una gran ventaja para el desarrollo personal de las mujeres.

c) Seguridad Ciudadana

El diseño y la organización de la ciudad están directamente relacionadas con la violencia que existe en las calles. Las mujeres no deberían ser consideradas por más tiempo como las únicas responsables de su propia seguridad personal. Para conseguir esta meta, lo esencial es que la seguridad en la ciudad debería llegar a ser la expresión de una sociedad de respeto mutuo.

d) Vivienda

En la actualidad el 50% de las unidades habitacionales no son familia "estándar", luego habrá que adaptar la topología de vivienda.

En lo que a la vivienda e instalaciones concierne, así como a otros servicios de proximidad, las mujeres serán consideradas expertas en el futuro desarrollo del espacio habitado. Dado que nociones como la apropiación e identificación de los espacios habitados compartidos son el centro de las preocupaciones actualmente, las mujeres que no "tienen su propia habitación" como diría Virginia Woolf, pueden darse cuenta que hace falta en la construcción del espacio urbano, otra dimensión

social y urbana. Estos nuevos conceptos son esenciales para mejorar las condiciones de las ciudades.

e) Estrategias

La idea es establecer un paquete de medidas políticas, así como de prácticas que aseguren su durabilidad y hagan progresos democráticos significativos e irreversibles. La reconstrucción de los procesos anteriores, el diseño de nuevos tipos y sistemas de conocimiento, y la rapidez de su transmisión, constituyen la estrategia clave para alcanzar este fin.
Enseñanza superior e investigación, porque es una fuerza conductora y un vector del cambio social.

- Todas las formas de comunicación, cuyos objetivos prioritarios son los que toman las decisiones políticas y los profesionales en los campos en cuestión. Universitarios, escolares y estructuras de investigación están influidas por las corrientes de comunicación, las cuales deberían desarrollarse para modificar de modo duradero el comportamiento de la gente en el planeamiento urbano y territorial.

- Es esencial lograr éxitos concretos a nivel local, a modo de campos de investigación a escala real. Estas experiencias deberían promover un apoyo para el cambio social y urbano.

La calidad de las casas y espacios servideros beneficia a hombres y mujeres, lo que hace valorar doblemente el procedimiento: da a las mujeres la oportunidad de exponer todo tipo de problemas no resueltos por el planeamiento, que ahora son la punta del iceberg de problemas que han de plantearse para su mejora, teniendo en cuenta una perspectiva de desarrollo sostenible, el medio ambiente vital de todos, hombres y mujeres.

Proiektu honetan HIRIA KOLEKTIBOA gara:

Amaia Albeniz Goikoetxea, arkitektoa
Oihane Ruiz menendez, arkitektoa
Zuriñe Burgoa Comunion, arkitektoa

Bilbo, 2012ko uztailaren 19an.